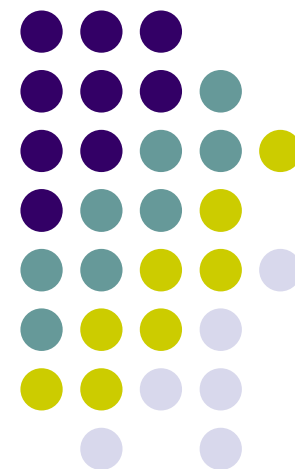

Attīstības programmu izstrāde un īstenošanas pārraudzība

Vēlamais = Sasniegtais

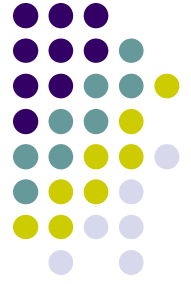

Andis Kublačovs

RD Pilsētas attīstības departamenta
Projektu vadības un attīstības
direkcijas vadītājs

Apmācību seminārs pašvaldību
attīstības plānošanai
Talsi, 2009.gada 19.novembrī

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMU SATURISKĀ BŪTĪBA

**Attīstības programma = attīstības redzējums un
vienošanās, ko un kā sasniegt noteiktā laika termiņā**

Attīstības programmas (stratēģijas) struktūra:

I PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJA UN ATTĪSTĪBAS TENDENCES

II ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA UN RĪCĪBAS

1. Teritorijas attīstības stratēģija

1.1. Nostādnes pašvaldības attīstībai (vērtības, principi, attīstības intereses)

1.2. Pašvaldības attīstības potenciāls (attīstības priekšnosacījumi, risināmie jautājumi un vajadzības)

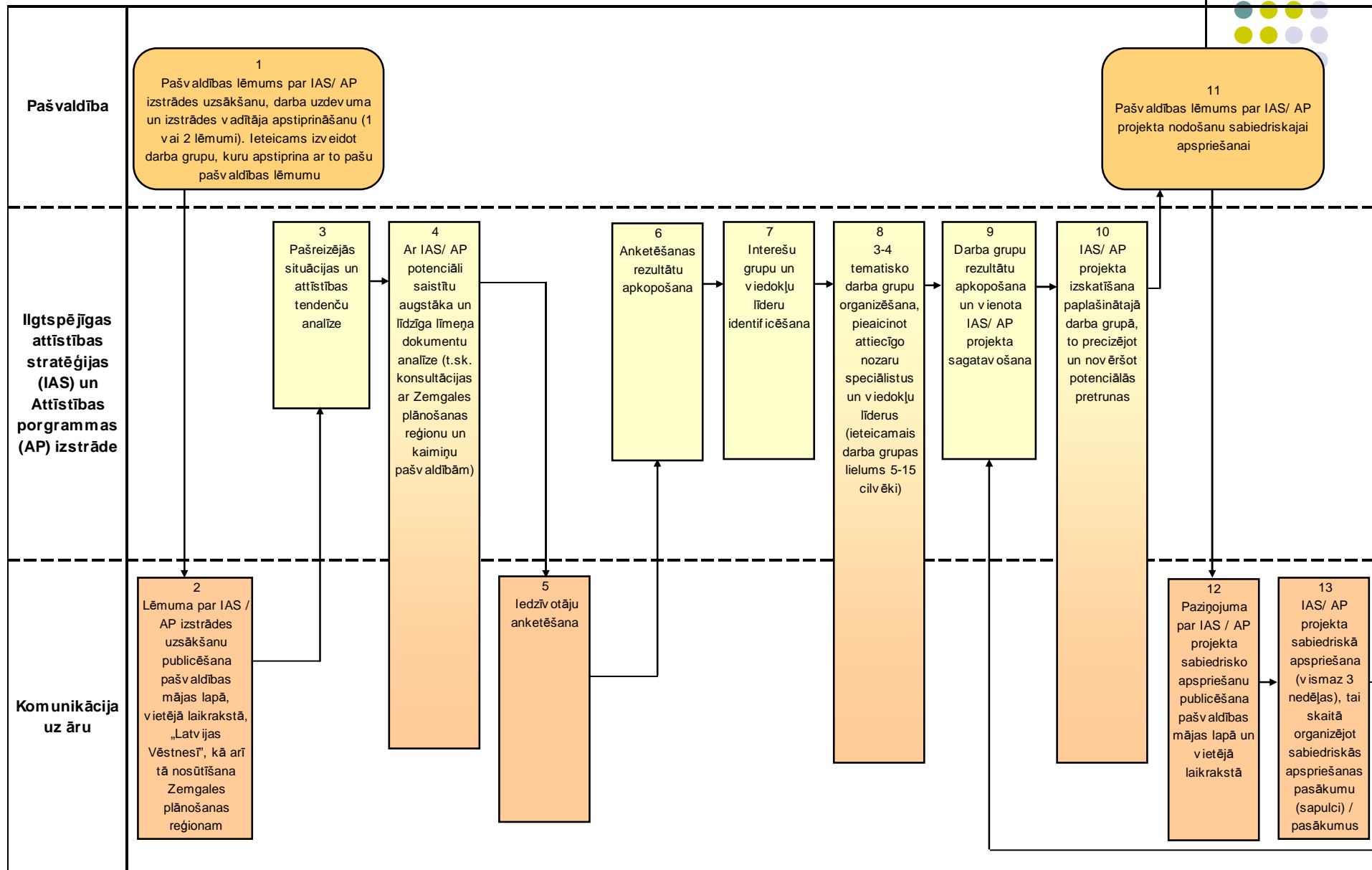
1.3. Perspektīva (vīzija, attīstības mērķi un uzdevumi)

2. Rīcības

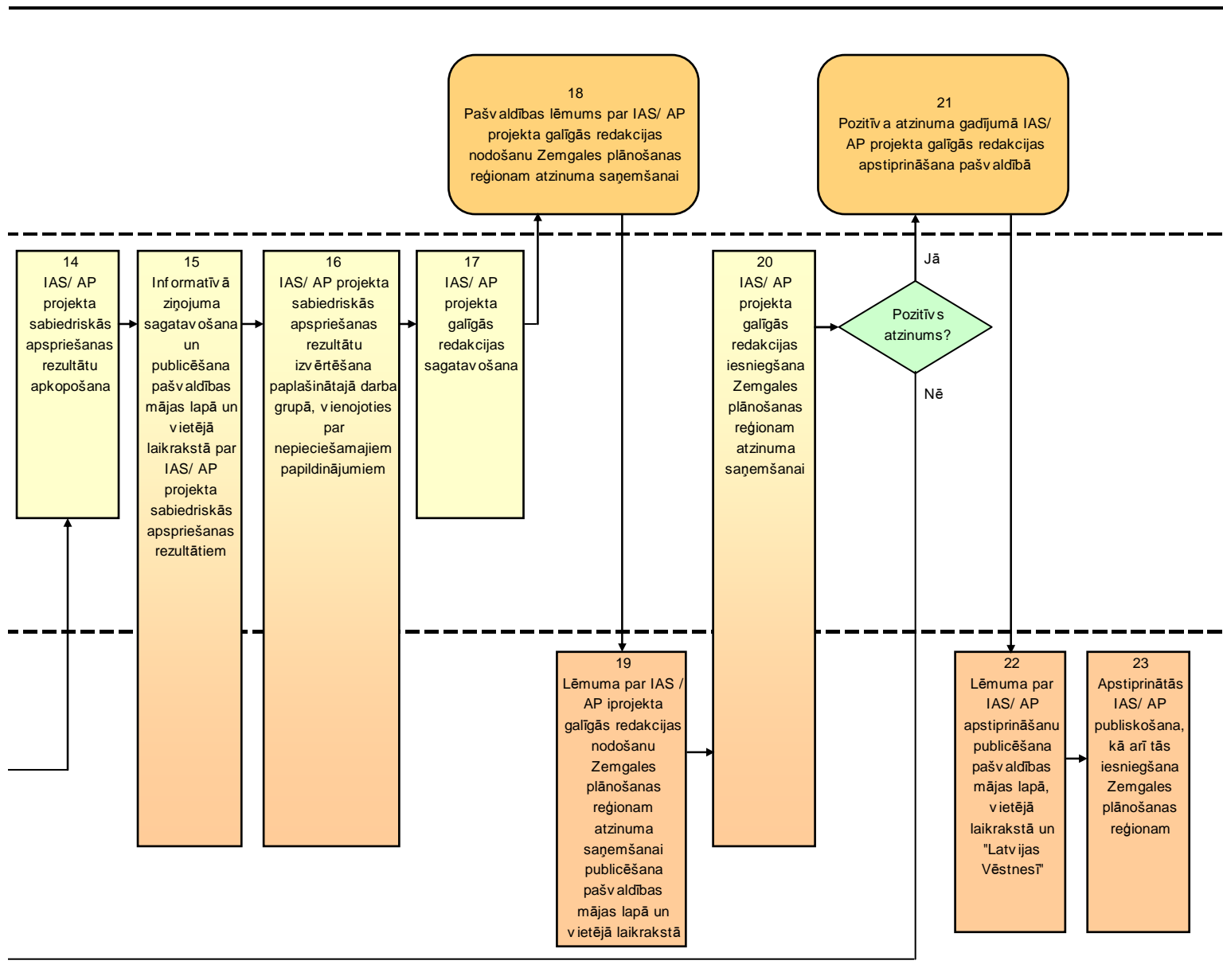
3. Attīstības programmas īstenošana un pārraudzība

4. Vadlīnijas pašvaldības teritorijas plānojumam

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UN ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDES PROCESA (TAI SKAITĀ SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS NODROŠINĀŠANAS VISPĀRĒJĀ ORGANIZĀCIJAS SHĒMA

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UN ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDES PROCESA (TAI SKAITĀ SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS NODROŠINĀŠANAS VISPĀRĒJĀ ORGANIZĀCIJAS SHĒMA

PAPILDUS IETEIKUMI AP IZSTRĀDES PROCESAM

- Prasību pēc Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanas jāietver tikai attiecībā uz Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes procesu, bet ne Attīstības programmas gadījumā, kas pēc būtības ir tikai Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju detalizējošs dokuments.
- Ja atzinumā par Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas / Attīstības programmas galīgo redakciju ir norādīts uz kādām šī dokumenta nepilnībām, bet šo nepilnību novēršanas rezultātā nav jāmaina Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas / Attīstības programmas būtība (piemēram, vīzija, mērķi, prioritātes, uzdevumi u.tml.), tad, novēršot norādītās nepilnības, var pieņemt, ka ir saņemts pozitīvs atzinums, un attiecīgais attīstības plānošanas dokuments ir nododams galīgai apstiprināšanai. Šajā gadījumā nav nepieciešams atgriezties organizācijas procesa shēmas 9. punktā.
- Attīstības programma ir izstrādājama un apstiprināma tikai vienlaicīgi vai pēc attiecīgās pašvaldības Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes. Gadījumā, ja Attīstības programmas izstrādes procesā atklājas, ka pēc būtības ir jāmaina Ilgtspējīgas attīstības stratēģija, tad ir jāuzsāk grozījumu izstrāde Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, vai jāuzsāk Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes process no sākuma.
- Ja pašvaldības Attīstības programmā definēto mērķu īstenošanai ir teritoriāla ietekme – pārskata teritorijas plānojumu. Tādā gadījumā izmaiņas veicamas, ievērojot 2004.gada 19.oktobra Ministru Kabineta noteikumus Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” norādīto teritorijas plānojumu grozījumu procedūru.
- Pēc Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādāšanas, ja tā netiek izstrādāta reizē ar pašvaldības teritorijas plānojumu, pašvaldība lemj par tālāko procesu teritorijas plānojuma izstrādē.
- Virzība par Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas izpildi ir jāpārskata vismaz reizi gadā, sagatavojot attiecīgu pārskatu, vai iekļaujot to pašvaldības regulārajā gada pārskatā kā atsevišķu sadaļu.

KĀ NOVĒRTĒT / IZMĒRĪT VIRZĪBU UZ MĒRĶU SASNIEGŠANU?

- Teritorijas plānojumu īstenošanas pārraudzību nodrošina konkrētajam teritorijas plānojumam atbilstošie Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- Attīstības programmu īstenošanas pārraudzībai LR normatīvajos aktos līdz šim nav bijušas noteiktas nekādas prasības;

REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU PIELIETOJUMS ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA PAŠVALDĪBĀS

- Kaut kāda veida rezultatīvie rādītāji, lai vērtētu virzību uz noteikto mērķu sasniegšanu, ir iekļauti tikai 7% pašvaldību (*21% gadījumu nav sniegta ne apstiprinoša, ne noliedzīga atbilde*).
- Liela daļa pašvaldību par pašreizējo monitoringa sistēmu un virzības uz mērķu sasniegšanu mērīšanu uzskata attīstības programmu aktualizācijas procesus vai programmās noteikto rīcību (projektu) īstenošanu.
- Izvēsta informācija par indikatoru sistēmu ir sniegta tikai 2 pašvaldībās - Aizkraukles novada un Jelgavas pilsētas gadījumā.
- Tipiski, ka virzība uz mērķu sasniegšanu tiek saistīta galvenokārt ar konkrētu projektu īstenošanu.
- Pēc būtības nav peļama iniciatīva noteikt atsevišķus indikatorus, taču ne vienmēr var saprast kā šo noteikto indikatoru izmērīt. Piemēram, “par 80% sakārtota apkārtējā vide”?
- Nepieciešams izstrādāt attīstības programmu aktualizācijas mehānismu.
- Pozitīvi, ka vairākās pašvaldībās attīstības programmā ir noteiktas vadlīnijas teritorijas plānojumam, kas tādējādi skaidrāk parāda šo dokumentu savstarpējo saikni.
- Kā problēma attīstības programmu praktiskajā izmantošanā tiek minēts fakts, ka šī dokumenta gatavošanas laikā ir grūti prognozēt reālās projektu izmaksas, finansējuma avotus un to īstenošanas termiņus.

KĀPĒC VEIKT ATTĪSTĪBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBU?

– Tā ir kā pamācība efektīvākam attīstības plānošanas dokumentu pielietojumam praktiskajā darbā, nosakot:

- Dokumenta kontroles kārtību;
- Dokumenta atjaunošanas vai pārstrādāšanas kārtību;
- Pārskatu sagatavošanas kārtību u.tml.

– Rezultatīvo rādītāju pielietošana, kas palīdz:

- Atbildēt uz jautājumu: „Vai mēs ejam uz turieni, kur patiešām vēlamies nokļūt?”
- Pēc iespējas savlaicīgāka reaģēt uz nevēlamām attīstības tendencēm;
- Iegūt salīdzināmus datus procesu analīzei, attīstības demonstrēšanai un turpmāko attīstības plānošanas dokumentu uzlabošanai.

ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS ĪSTENOŠANAS PĀRRAUDZĪBA UN REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

- Pašvaldību darbības salīdzinošos datus var lietot piecos gadījumos:
  - Lai noskaidrotu, kas ir labi izpildīts, un noteiktu sfēras, kurās darbs jāuzlabo.
  - Lai veicinātu augsta līmeņa darbību.
  - Lai salīdzinātu savas pašvaldības darbību ar citu pašvaldību darbību.
  - Lai informētu vietējos iedzīvotājus un uzņēmēju grupas par pašvaldības darbību.
  - Lai sekmētu pašvaldību sadarbību.

(Kopezynski, Lombardo 1999)

ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS ĪSTENOŠANAS PĀRRAUDZĪBA UN REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

- Tradicionāli publiskā pārvalde ir bijusi galvenokārt orientēta uz sākotnējiem jeb resursu rādītājiem (*piemēram, skolēnu skaits*);
- Nepietiekoša uzmanība ir pievērsta rādītājiem, kas raksturo darbības izpildi, rezultātu (*piemēram, skolēnu zināšanu līmenis*) un tā ietekmi uz dažādiem procesiem;
- Nepieciešama orientēšanās uz pārvaldes rezultātiem – tas stimulētu darbības kvalitātes uzlabošanu;
- Rezultatīvo rādītāju, it sevišķi rezultātu un ietekmes rādītāju noteikšana un objektīva izmērīšana ir komplicēta;
- Visās nozarēs, līmeņos un darbības sfērās rezultatīvo rādītāju noteikšana nav vienlīdz iespējama;
- Resursu rādītāju noteikšana ir daudz vienkāršāka, bet tas neveidotu vēlamo saikni starp attīstības plānošanu un budžeta (resursu) plānošanu;

IETEIKUMI REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU NOTEIKŠANAI

- Rezultatīvo rādītāju noteikšana ir sarežģīts un ilgstošs process.
- Rezultatīvajiem rādītājiem jābūt saistītiem ar izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem, palīdzot vērtēt virzību uz to izpildi.
- Jānovērš potenciālās pretrunas starp atsevišķiem mērķiem un ar tiem saistītajiem rezultatīvajiem rādītājiem:
  - piemēram, nesaistot apkārtējās vides tīrību ar savākto atkritumu daudzumu.
- Ja vien iespējams, jānosaka katra rezultatīvā rādītāja etalonlielums (sākotnējā vērtība).
- Mazāk noderīgos rādītājus, kā arī tos, kuru iegūšana izmaksā pārāk dārgi, ir lietderīgi izslēgt no aprēķināmo un vērtējamo rādītāju kompleksa, aizvietojojot tos ar citiem rādītājiem
- Jāizvēlas optimāls rezultatīvo rādītāju skaits, neaizraujoties ar pārāk daudziem maznozīmīgiem un mākslīgi izdomātiem rādītājiem.
- Rezultatīvo rādītāju skaits nav tieši saistāms ar uzraudzības sistēmas kvalitāti un negarantē sekmīgāku virzību uz mērķu sasniegšanu.

REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU VEIDI

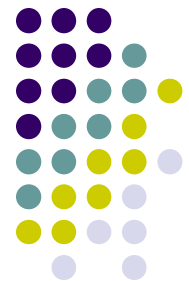
- **Resursu rādītāji** – cilvēku, finanšu, materiāli tehniskie, dabas un informācijas resursi, kas nepieciešami kādas darbības veikšanai.
- **Izpildes rādītāji** – kādas darbības rezultātā iegūto produktu vai sniegto pakalpojumu apjoms.
- **Rezultātu rādītāji** – kādas darbības izpildes sekas kā pašvaldības, sabiedrības vai atsevišķu indivīdu ieguvumi.
  - Tie rāda izpildes rādītāju ietekmi mijiedarbībā ar ārējo vidi.
  - Tie raksturo mērķu sasniegšanas pakāpi, kvalitāti un attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātus kopumā.
- **Ietekmes rādītāji** – noteiktā mērķa un uzdevumu īstenošanas pakāpe plašākā kontekstā (saistībā ar citiem mērķiem un uzdevumiem).
- Izpildes rādītāji parasti ir īstermiņa, bet rezultātu rādītāji un ietekmes rādītāji visbiežāk ir ilgtermiņa rādītāji.

REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU PIELIETOJUMA PIEMĒRS

Mērķis	Nodrošināt tīru, sakoptu vidi	Nodarbinātības līmeņa paaugstināšana
Uzdevums	Panākt ielu tīrību iedzīvotājiem vēlamā līmenī	Vajadzīgās kvalifikācijas nodrošināšana bezdarbniekiem
Resursu rādītāji	Izdalītie finanšu resursi ielu tīrīšanai	Finanšu līdzekļi bezdarbnieku apmācībai
	Ielu tīrāmo mašīnu skaits	Apmācāmo bezdarbnieku skaits
	Nepieciešamo darbinieku skaits	Pasniedzēju un darbinieku skaits
Darbība	Ielu tīrīšana	Bezdarbnieku apmācība
Izpildes rādītāji	Notīrīto ielu garums , km	Kvalifikāciju ieguvušo (kursus beigušo) bezdarbnieku skaits
	Izmaksas ielu tīrīšanai par 1 km	Viena bezdarbnieka apmācības izmaksas
Rezultātu rādītāji	Ielu tīrības līmenis salīdzinājumā ar citām vietām	Apmācīto bezdarbnieku skaits un īpatsvars, kas dabūjuši darbu
	Iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar ielu tīrību	Darba devēju apmierinātības līmenis
Ietekmes rādītāji	Savākto atkritumu daudzums no ielām	Bezdarba līmeņa samazināšanās
	Iedzīvotāju viedoklis par finansējuma palielināšanu vai samazināšanu ielu tīrīšanai	Nabadzības līmeņa samazināšanās

EKONOMISKĀ UN FUNKCIONĀLĀ EFEKTIVITĀTE ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU KONTEKSTĀ

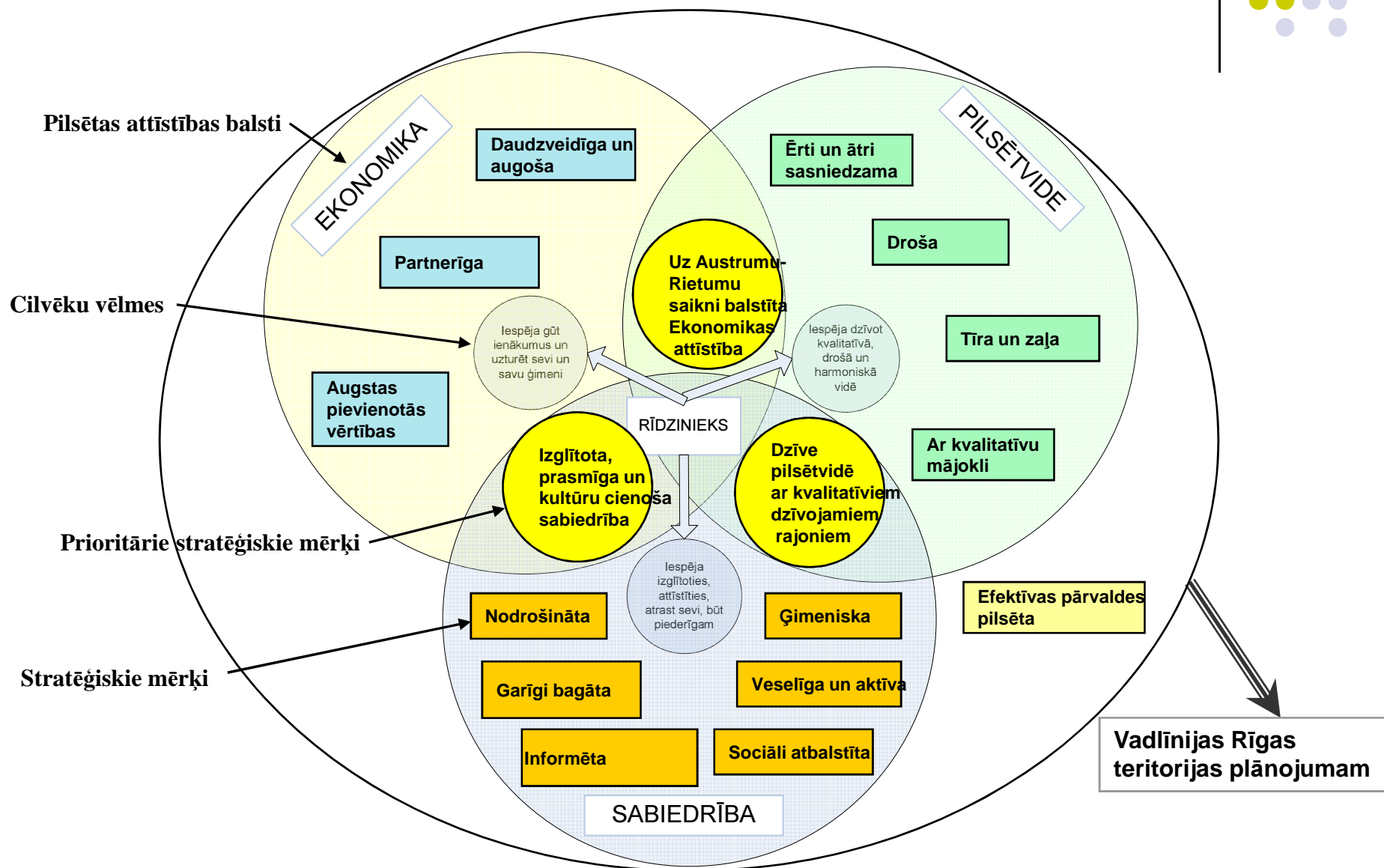
- Ekonomiskā efektivitāte – attiecības starp izmantotajiem resursiem un izpildes rādītājiem. To mēra kā resursu patēriņu uz vienu izpildes rādītāja vienību.
- Funkcionālā (kvalitatīvā) efektivitāte – darbs pie vēlamā rezultāta un ietekmes kvalitātes sasniegšanas.
- Agrāk lielāka uzmanība tika veltīta tam, cik daudz līdzekļu iztērēts konkrētas darbības īstenošanai, taču tagad arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta mērķiem un uzdevumiem, kas sniedz pamatojumu kādas darbības nepieciešamībai.
- Funkcionālajai efektivitātei ir galvenā lomā attīstības plānošanas dokumenta lietderīguma izvērtēšanā.
- Rezultātu un ietekmes rādītājus tieši ietekmē arī citu institūciju darbība un ar pašvaldības darbību tieši nesaistīti procesi.
- Iedzīvotāju apmierinātības līmeņa noskaidrošana ir viens no tipiskākajiem kvalitatīvajiem rezultātu rādītājiem.

IETEIKUMI ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS PĀRRAUDZĪBAI

- Mērķu un uzdevumu izpildes novērtēšanas vajadzībām piemērot gan kvantitatīvos, gan kvalitatīvos rezultātīvos rādītājus.
- Neaprobežoties tikai ar izpildes rādītāju lietošanu, bet pēc iespējas plašāk izmantot rezultātu un ietekmes rādītājus.
- Regulāri (reizi gadā) veikt rezultātīvo rādītāju izmantošanas analīzi un pilnveidot to sastāvu.
- Ikgadēja pārskata sagatavošana par attīstības plānošanas dokumenta īstenošanu un attīstības tendencēm kontekstā ar izvirzītajiem mērķiem un tiem pakārtotajiem rezultātīvajiem rādītājiem:
  - Šis pārskats var tikt izmantots par pamatojumu grozījumu veikšanai attīstības plānošanas dokumentā, vai lēmumam par jauna dokumenta sagatavošanu.
- Ekspertu viedokļa pieprasīšana attīstības vērtējumam, tai skaitā indikatoru interpretācijai.

RĪGAS PILSĒTAS ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS MĒRĶU STRUKTŪRSHĒMA

VĒRTĒŠANAS RĀDĪTĀJU SISTĒMA RĪGAS ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAI UN ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAI

- Katram mērķim ir paskaidrojums;
- Katram mērķim noteikti rezultatīvie rādītāji, kas atspoguļo esošo vērtību, vidēja termiņa sasniegumu un ilgtermiņa attīstības virzienu;

M 13. ĒRTI UN ĀTRI SASNIEDZAMA PILSĒTA

INDIKATORS	Esošā situācija (2003/2004)	Vidēja termiņa sasniegums	Ilgtermiņa attīstības virziens
Sabiedriskā transporta līdzekļu lietotāju īpatsvars kopējā pasažieru apgrozījumā	60,2	70	Pieaug
Vidējais iešanai līdz tuvākajai pilsētas sabiedriskā transporta pieturvietai patērētais laiks	> 12 min	10 min	Samazinās
Vidējais braukšanas ātrums vieglajam autotransportam (km/h)	25 (perifērijā) 4 – 6 (centrā)	35 (perifērijā) 6 – 8 (centrā)	Pieaug
Vidējais brauciena laiks – sabiedriskā transporta līdzeklī un privātā transporta līdzeklī	37 min (sabiedriskais) 27 min (privātais)	30 min (sabiedriskais) 25 min (privātais)	Samazinās

Mērķis	PM1	IZGLĪTOTA UN PRASMĪGA SABIEDRĪBA
---------------	------------	---

Nr. p.k.	Rādītājs	Avots	Esošā vērtība	Sagaidāmā vērtība	Ilgtermiņa attīstības virziens	Pārskata sniegšanas periods	RD struktūrvienība, kas nodrošina informāciju
1.	Iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu pakalpojumiem	Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja	2007.gadā pirmais apsekojums	Pozitīvs vērtējums pārsniedz negatīvo, %	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	1-2 gadi	PAD Ekonomikas pārvalde

RĪGAS ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UN ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEVIEŠANAS IZVĒRTĒJUMS

Stratēģiskā mērķa „Ērti un ātri sasniedzama pilsēta” rādītāji

RPIAS	2007	2008	Tendence pret iepriekšējo gadu	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens	Avots
Iedzīvotāju vērtējums par sabiedriskā transporta pieejamību					
	74%	78%	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
Iedzīvotāju vērtējums par gājēju infrastruktūras (ielas, pārejas utt.) kvalitāti pilsētā					
	52%	44%	↓	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
Iedzīvotāju vērtējums par sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāti					
	59%	59%	⇒	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	Regulāra vienotā socioloģiska aptauja

Tendence	↑	↓	↑	↓	⇒
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS SATURA STRUKTŪRA – PIEMĒRS NO ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢONA METODIKAS

TERMINU SKAIDROJUMI UN SAĪSINĀJUMI

IEVADS

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDES KĀRTĪBA UN METODOLOĢIJA

PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

- Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze (t.sk. pašvaldības finanšu resursu izvērtējums)
- SVID analīze (vietējā, reģionālā un nacionālā mērogā)

STRATĒGISKĀ DAĻA

- Stratēģiskā matrica (prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi)
- Vidējā termiņā sasniedzamie rezultatīvie rādītāji (atbilstoši rīcības virzieniem un uzdevumiem)
- Attīstības programmas saskaņotība un pēctecība

RĪCĪBAS PLĀNS

- Investīciju plāns (kā pielikums)

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

INFORMĀCIJAS AVOTI

PIELIKUMI

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMĀ IETVERTĀ STRATĒĢISKĀ MATRICA

Stratēģiskās matricas līmenis	Piezīmes	Tematisks piemērs
Stratēģiskais ilgtermiņa mērķis	Šiem abiem līmeņiem ir jānāk no Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas	M1: Kvalitatīvas dzīves telpas attīstīšana
Ilgtermiņa prioritāte		P _i 1: Esošās apbūves humanizācija
Vidēja termiņa prioritāte	Šis nav obligātais līmenis, bet ir pielietojams, ja vidējā termiņā īpašs uzsvars liekams uz kādu ilgtermiņa prioritātes daļu. Ilgtermiņa prioritātei var pakārtoties vairākas vidēja termiņa prioritātes.	P _v 1: Esošās dzīvojamās apbūves humanizācija
Rīcības virzieni	Izvērš izpratni par noteiktajām prioritātēm. Katrai prioritātei var būt vairāki rīcības virzieni.	RV1: Ēku siltināšana RV2: Inženiertīklu atjaunošana RV3: Iekšpagalmu sakārtošana
Uzdevumi	Detalizē rīcības virzienus. Katram rīcības virzienam parasti būs vairāki uzdevumi.	U3.1. Izveidot rotaļu laukumus U 3.2. Priekšdārziņu veidošana U 3.3. Automašīnu novietņu pilnveidošana iekšpagalmos

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEVIEŠANA UN ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Katram rīcības virzienam pakārtotajai rezultātīvo rādītāju tabulai minimāli jāsaturs sekojošas sadaļas:

<i>Rezultatīvais rādītājs</i>	<i>Pašreizējā vērtība</i>	<i>Vidēja termiņa sasniegums</i>	<i>Ilgtermiņa attīstības virziens</i>
-------------------------------	---------------------------	----------------------------------	---------------------------------------

Mērķu rādītāju apkopojuma tabula

Nr.p. k.	Rādītājs	Vienība	Pēdējā vērtība	Gads	Tendence	Periods	Novērtējums

- Optimālais laiks pārskata sagatavošanas pabeigšanai par attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu ir rudens sākums (vidus), kad ir pieejami absolūti lielāka daļa statistisko rādītāju par iepriekšējo gadu.
- Ne vēlāk kā mēneša laikā pēc ikgadējā pārskata par attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu sagatavošanas, atbildīgās amatpersonas sagatavo un prezentē ziņojumu pašvaldības domei / plānošanas reģiona padomei par pārskata rezultātiem, pēc tam publicējot tos pašvaldības mājas lapā.
- Attīstības programmas Rīcības daļas aktualizēšanu jāveic vismaz reizi gadā, pamatojoties uz pārskatā par Attīstības programmas īstenošanu ietvertu informāciju. Ja Rīcības daļas aktualizācijas rezultātā netiek izsvītroti tikai paveiktie uzdevumi (pasākumi), bet arī tiek papildināta ar jaunām aktivitātēm, tad reģiona padomei / pašvaldības domei ir jālemj par ierosināto papildinājumu akceptēšanu.

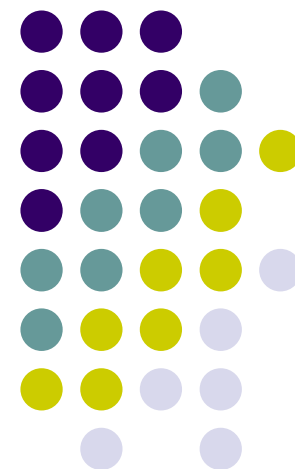

VISPĀRĒJI IETEIKUMI

- Katras konkrētās Attīstības programmas izstrādē ir jāvadās arī no attiecīgās vietējās pašvaldības Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas specifikas un tajā noteiktajām vadlīnijām Attīstības programmas izstrādei.
- Attīstības programmu ieviešanas sekmēšanai, katrā pašvaldībā ir jānosaka institūcija (nodaļa vai amatpersona), kas būs atbildīga par šī dokumenta īstenošanas uzraudzību, tai skaitā arī ikgadējo pārskatu sagatavošanu un potenciālo grozījumu (papildinājumu) rosināšanu.
- Mērķu, rīcības virzienu un uzdevumu izpildes novērtēšanas vajadzībām jāpiemēro gan kvantitatīvos, gan kvalitatīvos rezultātos rādītājus. Viens no tipiskākajiem kvalitatīvajiem rezultātu rādītājiem ir iedzīvotāju apmierinātības līmeņa noskaidrošana par kādu pakalpojumu vai sniedzot subjektīvu situācijas novērtējumu.
- Neaprobežoties tikai ar izpildes rādītāju lietošanu, bet pēc iespējas plašāk izmantot rezultātu un ietekmes rādītājus.
- Regulāri (reizi gadā) veikt rezultātīvo rādītāju izmantošanas analīzi un pilnveidot to sastāvu.
- Papildus eksaktajiem datiem lietderīgi var būt izmantot arī ekspertu viedokļus par attīstības vērtējumu, tai skaitā rezultātīvo rādītāju vērtību interpretāciju.

Paldies par uzmanību!

Andis Kublačovs

andis.kublacovs@riga.lv